

ระบบตัวร่วมใน “นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน”

บัตรเจียวทงซ่า (Shanghai Public Transportation Card หรือ SPTC)

สถานที่	นครเซี่ยงไฮ้
เริ่มเปิดตัวครั้งแรก	ปี ค.ศ. 1999
มาตรฐานเทคโนโลยี	ISO 14443
สกุลเงิน	หยวน (1,000 หยวน)
วันหมดอายุของบัตร	ไม่มี
การเติมเงินอัตโนมัติ	มีบริการเติมเงินอัตโนมัติ
เว็บไซต์	http://www.sptcc.com/

1. ความเป็นมา

การเดินทางในนครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีนที่ง่ายที่สุด คือ การเดินทางโดยใช้ระบบรถไฟใต้ดินสาธารณะ ด้วยบัตรขนส่งนครเซี่ยงไฮ้ ที่มีชื่อเรียกว่า “บัตรเจียวทงซ่า” ซึ่งทุกสถานีรถไฟใต้ดินจะมีศูนย์ให้บริการที่จัดจำหน่ายและรับเติมเงินบัตรเจียวทงซ่า โดยนักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องใช้หนังสือเดินทางหรือเอกสารอื่นใดสำหรับการซื้อบัตรดังกล่าว แต่จะมีค่ามัดจำบัตร จำนวน 20 หยวน และสามารถเติมเงินลงในบัตรได้มากถึง 1,000 หยวน ทั้งนี้ สามารถคืนบัตร และรับเงินคงเหลือที่เติมไว้ในบัตร รวมทั้งเงินมัดจำจำนวน 20 หยวนคืนได้ ณ ศูนย์ให้บริการที่กำหนด แต่ไม่ใช่ทุกแห่งที่จัดจำหน่ายบัตร ซึ่งมีจุดจำหน่ายบัตรกว่า 170 แห่งทั่วมืองที่สามารถรับคืนบัตร หรือสอบถามสถานที่รับคืนบัตรที่ใกล้ที่สุดได้ที่ โทร. 12319

อย่างไรก็ตาม หากใช้บริการด้วยบัตรเจียวทงซ่าสำหรับค่าโดยสารรถไฟใต้ดิน นับตั้งแต่วันที่ 1 ของเดือน เกิน 70 หยวน จะได้รับส่วนลดจากการใช้บัตรร้อยละ 10 สำหรับการขึ้นรถไฟใต้ดินสำหรับวันที่ยังคงเหลืออยู่ในเดือนนั้น ส่วนนักท่องเที่ยวที่อยู่ที่นครเซี่ยงไฮ้เพียงแค่วันเดียว สามารถซื้อบัตรผ่านหนึ่งวัน ราคา 18 หยวน หรือบัตรผ่านสามวัน ราคา 45 หยวน

นอกจากนี้ บัตรเจียวทงซำยังอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ขับขีรถยนต์ส่วนตัวในการชำระค่าบริการจอดรถ โดยมีอัตราค่าจอดรถ จำนวน 5 หรือ 10 หยวนสำหรับทั้งวัน หรือจ่ายเป็นรายชั่วโมง ซึ่งในเมืองมีที่จอดรถ จำนวน 6 แห่ง สำหรับโครงการจอดแล้วจร (Park and Ride หรือ P+R) สามารถจอดรถยนต์ใกล้สถานี แล้วขึ้นรถไฟใต้ดินต่อไปถึงจุดหมายปลายทางได้

บัตรเจียวทงซำยังช่วยให้ประหยัดเงินสำหรับค่าโดยสารรถโดยสารประจำทาง หากมีการเปลี่ยนการขนส่งจากระบบรถไฟใต้ดินเพื่อไปขึ้นรถโดยสารประจำทาง หรือจากรถโดยสารประจำทางหนึ่งคันไปอีกคันหนึ่งภายในช่วงเวลา 2 ชั่วโมง โดยจะได้รับส่วนลดจากค่าโดยสารรถโดยสารประจำทาง จำนวน 1 หยวน สำหรับทุกเส้นทางรถโดยสารประจำทางในเมือง รวมทั้งยังมีส่วนลดในอัตราร้อยละ 20 สำหรับผู้ใช้บริการบัตรเจียวทงซำสำหรับขึ้นรถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev) ไปกลับท่าอากาศยานนานาชาติผู่ตง (Pudong International Airport) และหากเดินทางโดยมีค่าโดยสารเพียงแค่ 40 หยวน จะได้รับส่วนลดเท่ากับถ้าได้แสดงบัตรขึ้นเครื่องบิน (Boarding pass) เมื่อซื้อตั๋วรถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev)

บัตรเจียวทงซำ (Shanghai Public Transportation Card: SPTC) ทำให้การเดินทางในนครเซี่ยงไฮ้สะดวกและประหยัดมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับบัตร MetroCard ที่เมือง New York City สหรัฐอเมริกา และบัตร Oyster Card ที่มหานคร London สหราชอาณาจักรฯ โดยสามารถนำมาบัตรมาใช้บริการชำระค่าโดยสารรถโดยสารประเภทต่าง ๆ ในเมือง รวมถึงรถแท็กซี่ รถโดยสารประจำทาง รถโดยสารประจำทางนักท่องเที่ยว รถโดยสารประจำทางทางไกล รถไฟใต้ดิน รถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev) เรือข้ามฟาก และรถบรรทุก ตลอดจนสามารถใช้บัตรเจียวทงซำชำระค่าบริการจอดรถ เครื่องหยอดเหรียญที่จอดรถ (Parking meters) สถานีเติมน้ำมัน ทางพิเศษ และยังสามารถใช้บัตรชำระค่าซ่อมรถยนต์ตามร้านที่เข้าร่วมโครงการ

บัตรเจียวทงซำสามารถใช้ได้กับรถโดยสารประจำทางและรถแท็กซี่ที่หลายเมืองในสาธารณรัฐประชาชนจีนตอนใต้ เช่น ซูโจว (Suzhou) อู๋ซี (Wuxi) และ ฉางซู (Changshu) ในมณฑลเจียงซู (Jiangsu) หางโจว (Hangzhou) ในมณฑลเจ้อเจียง (Zhejiang) ฟู่หยาง (Fuyang) ในมณฑลอานฮุย (Anhui) และหนานหนิง (Nanning) ในมณฑลกวางซี (Guangxi)

2. รายละเอียดของระบบขนส่งสาธารณะ

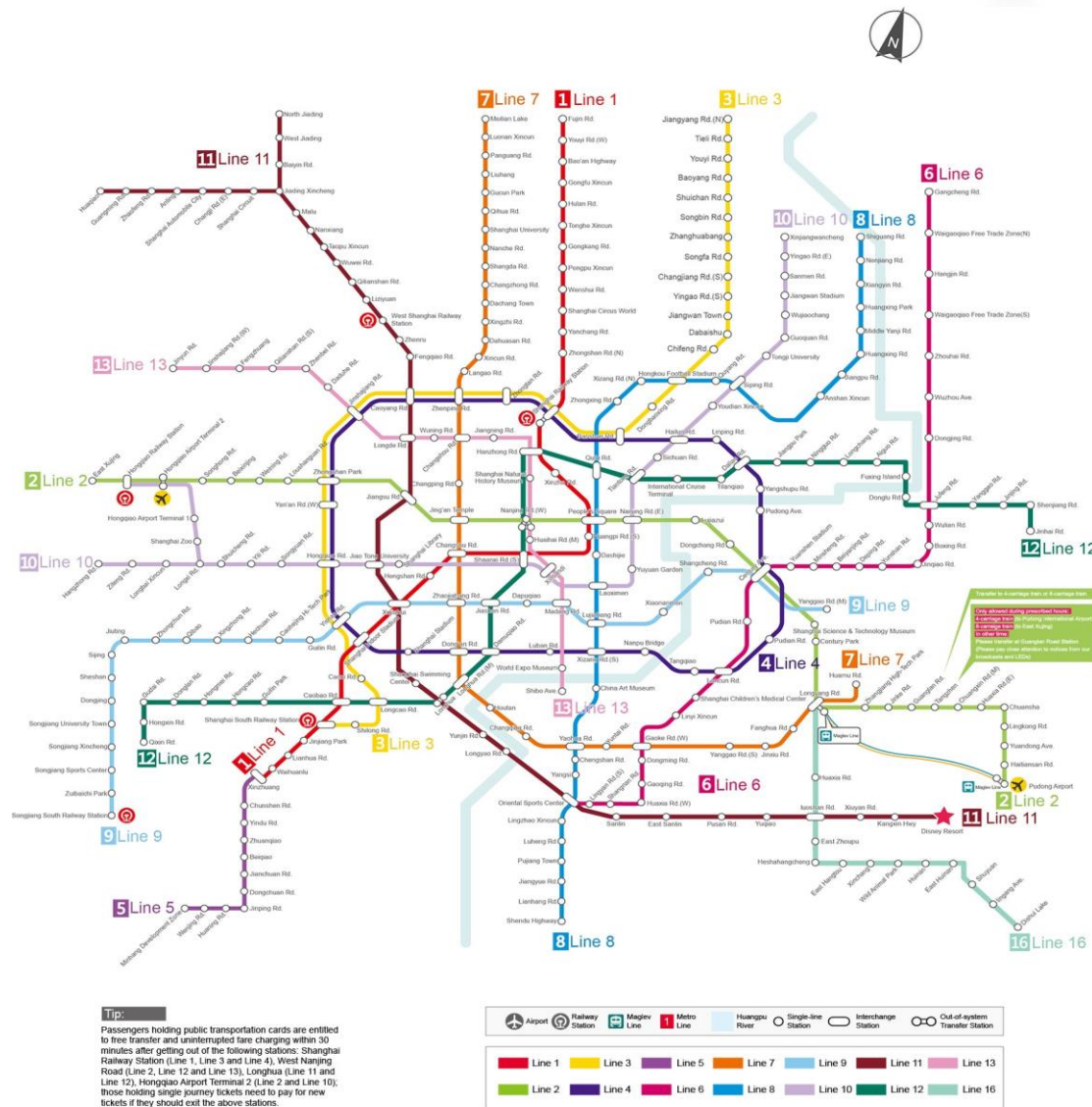
2.1 ระบบขนส่งในเมือง (Urban) ประกอบด้วย

2.1.1 ระบบรถไฟใต้ดิน (Metro Line)

โครงข่ายรถไฟใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้ มีระยะทางที่ยาวที่สุดในโลก รองจากกรุงปักกิ่ง เมื่อพิจารณาปริมาณผู้โดยสารรายปี โครงข่ายรถไฟใต้ดินแห่งนี้พิเศษมาก โดยมีระยะทางโดยรวมของโครงข่ายกว่า 588 กิโลเมตร ซึ่งครอบคลุม 3 พื้นที่ คือ นครเซี่ยงไฮ้ Kunshan และเจียงซู (Jiangsu) มีจำนวนเส้นทางทั้งหมด 14 เส้นทาง มีจำนวนผู้ใช้บริการเฉลี่ยต่อวัน จำนวน 9.29 ล้านคน (ข้อมูล ปี ค.ศ. 2016)

รถไฟใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้เป็นระบบขนส่งสาธารณะที่สะดวกมาก โดยเชื่อมต่อกับระบบขนส่งสาธารณะรูปแบบอื่นในนครเซี่ยงไฮ้ ทำให้ยิ่งเพิ่มความสะดวกมากขึ้น ดังนั้น จึงมีปริมาณผู้โดยสารรายปีของโครงข่ายนี้มากกว่า 3 ล้านคน

การบริหารจัดการโครงข่ายรถไฟฟ้าใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้ ดำเนินการโดยกลุ่ม Shanghai Shentong Metro Group ซึ่งเป็นผู้บริหารระบบตั้งแต่เริ่มเปิดดำเนินการในปี ค.ศ. 1993 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะเป็นโครงข่ายรถไฟฟ้าใต้ดินที่ใหญ่ที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง แต่ระบบก็ยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ภายในปี ค.ศ. 2025 หากการดำเนินงานเป็นไปตามแผนพัฒนาระบบโครงข่าย จะมีระยะทางโดยรวมประมาณ 1,000 กิโลเมตร

SHANGHAI METRO NETWORK MAP

รูปที่ 1 แผนที่โครงข่ายรถไฟฟ้าใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้

รูปที่ 2 รถไฟใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้

อัตราค่าโดยสารรถไฟใต้ดิน

รถไฟใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้ใช้ระบบเก็บค่าโดยสารตามระยะทาง (Distance-based fare system) เป็นหลัก โดยเป็นระบบ "เครือข่ายตั๋วเดียว" (One-ticket network) ซึ่งหมายความว่าสามารถเชื่อมต่อกันได้ที่ทุกสถานีเชื่อมต่อ เนื่องจากการถ่ายโอนยังคงอยู่ในระบบของรถไฟใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้ Metro โดยไม่ต้องซื้อตั๋วอีก ซึ่งสามารถใช้บัตรเจียวทงเข้าสำหรับขึ้นรถไฟใต้ดินได้

อัตราค่าโดยสารรถไฟใต้ดินเริ่มต้นสำหรับเส้นทางต่าง ๆ คือ 3 หยวน สำหรับเที่ยวเดินทางที่ต่ำกว่า 6 กิโลเมตร และเพิ่มอีก 1 หยวน ทุก ๆ 10 กิโลเมตร ทั้งนี้ ข้อมูลล่าสุดอัตราค่าโดยสารสูงสุดอยู่ที่ 14 หยวน

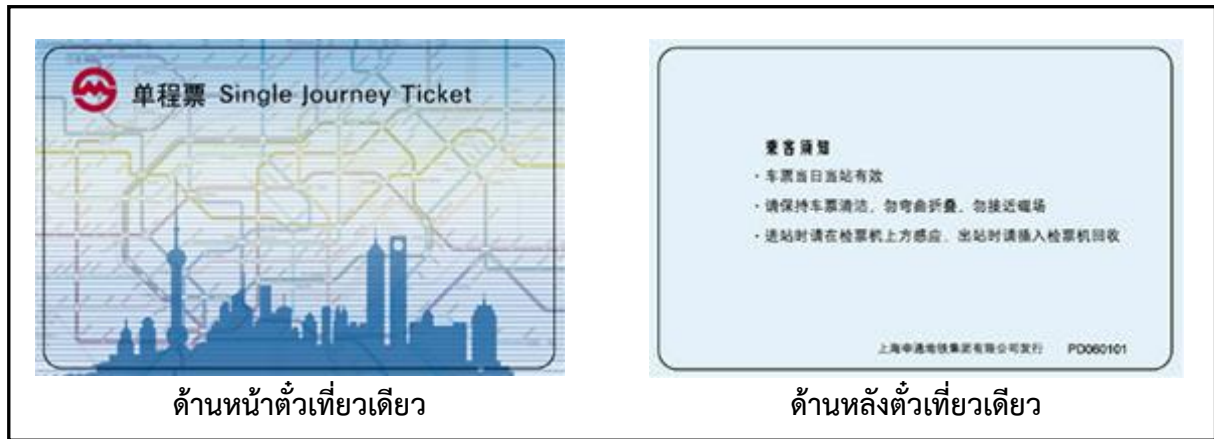
สำหรับการเดินทางเฉพาะเส้นทางหมายเลข 5 เขตพัฒนาซินจวง-หมินหาง (Xinzhuang – Minhang Development Zone) จะมีอัตราค่าโดยสาร จำนวน 2 หยวน สำหรับระยะทางน้อยกว่า 6 กิโลเมตร หากระยะทางเกินกว่านั้น จะมีอัตราค่าโดยสาร จำนวน 3 หยวน (ถึงแม้ว่าระยะทางรวมของเส้นทางสายนี้จะเกินกว่า 16 กิโลเมตรไปบ้าง)

ผู้โดยสารที่ใช้บัตรเจียวทงเข้าจะได้รับส่วนลดในอัตราร้อยละ 10 สำหรับช่วงเวลาที่เหลือของเดือน หลังจากได้ชำระเงินด้วยบัตรไปแล้ว จำนวน 70 หยวน ซึ่งส่วนลดดังกล่าวจะได้รับภายหลังชำระค่าโดยสารสำหรับการเดินทางโดยไม่มีผลย้อนหลังสำหรับเที่ยวการเดินทางที่ได้ใช้บริการไปแล้ว

ผู้ใช้บริการบัตรเจียวทงเข้าที่ได้รับ "ส่วนลดการต่อรถโดยสารประจำทางติดแอร์" (Air-conditioned รถโดยสารประจำทาง Transfer Discount) จะได้รับส่วนลด จำนวน 1 หยวน เมื่อต่อรถไฟใต้ดินภายในเวลา 90 นาที (ได้รับส่วนลดรายเดือนในอัตราร้อยละ 10 เพิ่มเติมจากส่วนลดเมื่อต่อรถ) ส่วนลดนี้ยังมีผลเมื่อมีการเปลี่ยนการเดินทางจากรถโดยสารประจำทางไปรถไฟใต้ดิน และจากรถโดยสารประจำทางไปรถโดยสารประจำทางอีกคันหนึ่ง รวมทั้งสามารถสะสมได้เมื่อมีการถ่ายโอนหลายครั้ง ส่วนลดดังกล่าวจะได้รับเมื่อเริ่มการเดินทางเที่ยวกลับอีกด้วย ขึ้นอยู่กับเวลาที่อยู่ที่จุดหมายปลายทาง ทำให้มีอัตราค่าโดยสารไป-กลับ ลดลงเป็น 11 หยวน (กรณีไม่มีบัตรเจียวทงเข้า จะมีอัตราค่าโดยสาร จำนวน 16 หยวน)

ตั๋วเที่ยวเดียว (Single Journey ticket)

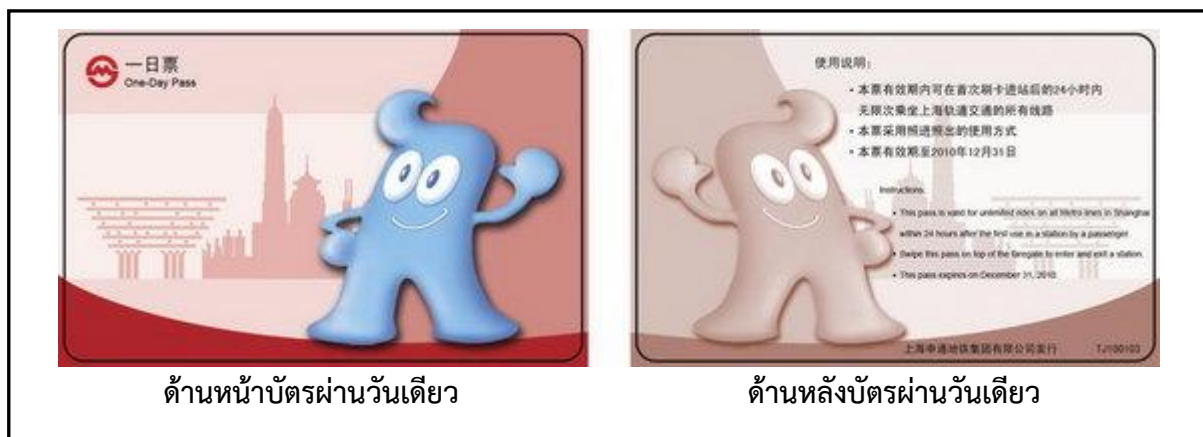
สามารถซื้อได้จากเครื่องขายตั๋ว และที่ห้องขายตั๋วที่บางสถานี ตั๋วเที่ยวเดียวจะฝังชิป RFID ไร้สาย เมื่อจะเดินทางเข้าสถานี ผู้โดยสารจะต้องแตะตั๋วที่เครื่องอ่านบัตรตรงที่กั้นทางเข้า และเมื่อจะเดินทางออกก็จะต้องเสียบตั๋วไว้ในช่องเก็บตั๋วเพื่อระบบจะได้นำกลับมาใช้ได้อีก (Recycle)

รูปที่ 3 ตั๋วเที่ยวเดียว (Single Journey ticket)

บัตรผ่านวันเดียว (One-day pass)

บัตรผ่านวันเดียวได้มีการเปิดตัวในงานนิทรรศการ Expo 2010 ซึ่งจัดขึ้นที่นครเซี่ยงไฮ้ โดยมีอัตราค่าโดยสาร จำนวน 18 หยวน สำหรับการเดินทางไม่จำกัดเที่ยวภายในระบบรถไฟใต้ดิน ซึ่งบัตรจะไม่มีจำหน่ายตามเครื่องขายบัตรทั่วไป โดยผู้ให้บริการสามารถซื้อได้ที่ศูนย์ให้บริการตามสถานีรถไฟใต้ดิน

รูปที่ 4 บัตรผ่านวันเดียว (One-day pass)

บัตรผ่านสามวัน (Three-day pass)

บัตรผ่านสามวันสำหรับรถไฟใต้ดินนครเซี่ยงไฮ้ Metro มีอัตราค่าโดยสาร จำนวน 45 หยวน สำหรับการเดินทางไม่จำกัดเที่ยวภายในระบบรถไฟใต้ดิน ซึ่งบัตรจะไม่มีจำหน่ายตามเครื่องขายตั๋วทั่วไป โดยผู้ใช้บริการสามารถซื้อได้ที่ศูนย์ให้บริการตามสถานีรถไฟใต้ดิน

รูปที่ 5 ชุดบัตรผ่านสามวัน “I Love เซี่ยงไฮ้” ดังนี้ ลู่เจียจู่ย (Lujiazui) ชูเจียหุย(Xujiahui) และเชือกั้นน้ำ (The Bund) ตามลำดับจากซ้ายไปขวา

2.1.2 รถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev Line)

รูปที่ 6 รถไฟพลังงานแม่เหล็กที่ทำอากาศยานนานาชาติผู่ตง นครเซี่ยงไฮ้

2.1.3 ระบบรถโดยสารประจำทาง

นครเซี่ยงไฮ้มีรถโดยสารประจำทางกว่า 1,000 เส้นทาง (รวมถึงที่ใจกลางเมืองและเส้นทางชานเมือง) ที่ให้บริการโดยบริษัทผู้ประกอบการกว่า 10 ราย

รถโดยสารประจำทางนครเซี่ยงไฮ้ได้พัฒนาให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้นในช่วงปีหลังนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2015 ระบบรถโดยสารประจำทางกว่า 1,700 คัน (มากกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนรถทั้งหมด) ที่ใช้ระบบพลังงานใหม่

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2006 นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน นับเป็นเมืองชั้นนำในการจัดทำรถโดยสารประจำทางระบบไฟฟ้าและระบบพลังงานคู่ (Hybrid) โดยในช่วงการจัดงานนิทรรศการ 2010 Shanghai World Expo นครเซี่ยงไฮ้ได้มีโครงการนำร่องที่ใช้รถโดยสารประจำทางพลังงานใหม่ จำนวน 256 คัน ที่ปล่อยไอเสียต่ำหรือไร้ไอเสีย ทั้งนี้ รถโดยสารประจำทางในบางเส้นทางได้ดำเนินการด้วยระบบรถโดยสารประจำทางไฟฟ้า แม้ว่าจะมีปริมาณเส้นทางน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะนครเซี่ยงไฮ้

ระบบรถโดยสารประจำทางไฟฟ้านครเซี่ยงไฮ้มีความโดดเด่นที่เป็นระบบที่เก่าแก่ที่สุดในโลกที่ยังคงดำเนินการอยู่ (จากระบบดังกล่าวกว่า 300 ระบบ ที่ยังคงดำเนินการอยู่ในปี ค.ศ. 2011) โดยระบบรถโดยสารประจำทางไฟฟ้านครเซี่ยงไฮ้ได้เปิดให้บริการ เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 1914

ในช่วงกลางของทศวรรษ ระหว่างปี ค.ศ. 2000-2010 เทศบาลนครเซี่ยงไฮ้ได้ปรับปรุงระบบรถโดยสารประจำทางไฟฟ้าเป็นระบบดีเซลมาตรฐานเพราะมีความยืดหยุ่น รวดเร็ว และกำจัดการมลภาวะทางสายตาของสายไฟฟ้าที่ห้อยระยงอยู่เหนือศีรษะ อย่างไรก็ตาม ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดของรถโดยสารประจำทางไฟฟ้าได้ทำให้การใช้และพัฒนาโครงการนี้กลับมาน่าสนใจใหม่อีกครั้ง ในปี ค.ศ. 2013 โดยบริษัทรถโดยสารประจำทางไฟฟ้าบาชิ (Bashi) ได้ดำเนินการจัดซื้อรถโดยสารประจำทางไฟฟ้าใหม่เพิ่มเติมอีกจำนวน 300 คัน เพื่อแทนที่รถโดยสารประจำทางชุดเก่าที่อายุการใช้งานสูง และขยายปริมาณรถโดยสารประจำทางไฟฟ้าในนครเซี่ยงไฮ้มากขึ้น

อัตราค่าโดยสาร

รถโดยสารประจำทางนครเซี่ยงไฮ้ทั่วไป มีอัตราค่าโดยสารระหว่าง 1-1.8 หยวน ในขณะที่รถโดยสารประจำทางปรับอากาศ (ขึ้นต้นด้วยอักษร “K”) คิดค่าโดยสาร จำนวน 2 หยวน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันความแตกต่างในอัตราค่าโดยสารได้ลดความสำคัญลงไป เพราะรถโดยสารประจำทางในนครเซี่ยงไฮ้ได้เปลี่ยนเป็นรถโดยสารประจำทางปรับอากาศทุกคัน ดังนั้น จึงคิดค่าโดยสาร จำนวน 2 หยวน ส่วนค่าโดยสารสำหรับเด็ก จำนวน 1 หยวน

รถโดยสารประจำทางสายอื่น ๆ ที่หมายเลขสายต่ำกว่า 400 ที่อยู่ระหว่าง 700 และ 799 สายที่วิ่งในอุโมงค์ และสายที่วิ่งบนสะพาน คือ รถโดยสารประจำทางธรรมดา และคิดค่าโดยสาร 1 หยวน (ระยะทางไม่เกิน 13 กิโลเมตร) หรือ 1.5 หยวน (ระยะทางเกิน 13 กิโลเมตร) และถ้าเป็นรถปรับอากาศจะมีอัตราค่าโดยสาร จำนวน 2 หยวน

รถโดยสารประจำทางที่มีเลข 3 หลัก ซึ่งขึ้นต้นด้วยเลข 5, 6, 8, และ 9 ใช้อัตราค่าโดยสารตามระยะทาง (Distance-based fares) โดยมีอัตราค่าโดยสารเริ่มต้น จำนวน 1 หยวน ทั้งนี้ มีข้อยกเว้น เช่น รถสาย 947 ที่ให้บริการจากสถานีรถไฟใต้ดินจงซาน ปาร์ค (Zhongshan Park) และรถสาย 876 ที่ให้บริการจากสถานีรถไฟใต้ดินซงฮงโร้ด (Songhong Road) เป็นรถโดยสารประจำทางที่คิดค่าโดยสารคงที่ปรับอากาศ)

รถโดยสารประจำทางบางสายเก็บค่าโดยสารคงที่ (Flat-rate fare) ในขณะที่สายอื่น ๆ คิดค่าโดยสารตามระยะทาง (Distance-based fare) ถ้ารถโดยสารประจำทางมีพนักงานเก็บค่าโดยสาร จะเก็บค่าโดยสารตามระยะทาง (Distance-based) หรืออาจจะมิช้อยกเว้นอยู่บ้าง ส่วนที่เหลือจะคิดค่าโดยสารเป็นอัตราค่าโดยสารคงที่ (Flat-fare)

2.1.4 รถแท็กซี่

นครเซี่ยงไฮ้มีรถแท็กซี่กว่า 50,000 คัน โดยผู้ประกอบการรถแท็กซี่ที่ใหญ่ที่สุด คือ Volkswagen (รถสีฟ้า) ฉิงชุย (Qiang Sheng) (สีเหลือง) Johnson (สีขาว) Bus (สีเขียว) และไหโป (Hai Bo) (สีน้ำเงิน) ผู้ใช้บริการสามารถโบกรถแท็กซี่บนถนนได้ทุกเวลา ซึ่งการใช้บริการรถแท็กซี่เป็นทางเลือกที่ดีสำหรับการเดินทางในเมือง โดยเฉพาะนอกช่วงเวลาเร่งด่วน (Off-peak hours)

อัตราค่าบริการรถแท็กซี่ราคาประหยัด (โดยทั่วไปราคาเริ่มที่ 14 หยวน สำหรับระยะทาง 3 กิโลเมตรแรก ส่วนรถแท็กซี่ขนาดใหญ่ขึ้นไปคิดอัตราค่าบริการ จำนวน 16 หยวน และแท็กซี่ในชนบทคิดอัตราค่าบริการ จำนวน 12 หยวน)

การคิดค่าบริการรถแท็กซี่ ดังนี้ อัตราค่าบริการ 2.4 หยวน/กิโลเมตร จนถึงระยะทาง 10 กิโลเมตร และคิดค่าบริการเป็น 3.5 หยวน/กิโลเมตร ถ้ามีระยะทางเกินกว่า 10 กิโลเมตร ขณะที่ล้อไม่หมุนจะมีการจับเวลาและคิดค่าโดยสารด้วย แต่ 5 นาทีแรกฟรี มีการเก็บค่าน้ำมันเพิ่ม จำนวน 1 หยวนด้วย) ทั้งนี้ ค่าโดยสารเมื่อโบกรถแท็กซี่ หลังเวลา 23:00 น. จะเริ่มต้นที่ 18 หยวน

การใช้บริการรถแท็กซี่สำหรับนักท่องเที่ยวควรพยายามเขียนจุดหมายปลายทางที่จะไปเป็นภาษาจีน หรือใช้แผนที่ในการเดินทาง เพื่อมิให้มีปัญหาและประหยัดเวลาในการสื่อสาร

	Dazhong (大众) Phone: 96822 Light blue car. The best taxis around, with clean interiors and professional drivers.
	Qiangsheng (强生) Phone: 62580000 Dark yellow car. Very good taxis, second only to Dazhong.
	Bashi (巴士) Phone: 96840 Green car. These taxis are reliable and a good choice.

รูปที่ 7 ผู้ประกอบการรถแท็กซี่นครเซี่ยงไฮ้

2.1.5 รถรางจ๋านเจียง (Zhangjiang Tram)

รถรางจ๋านเจียงสมัยใหม่สายแรก (Zhangjiang Tram) เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2010 และเป็นสายเดียวที่ดำเนินการในนครเซี่ยงไฮ้ในปัจจุบัน โดยเป็นระบบรถรางที่ใช้ล้อยาง (Rubber-tired tram system) เส้นทางมีระยะทางรวม 10 กิโลเมตร ให้บริการระหว่างเวลา 05.45 – 23.00 น. โดยมีความถี่ในการปล่อยรถ 3 นาที (15 นาที นับตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 2015) อัตราค่าโดยสารมีราคาเดียว คือ 2 หยวน

รูปที่ 8 รถรางจ๋านเจียง (Zhangjiang Tram)

2.1.6 เรือข้ามฟาก

เรือข้ามฟากนครเซี่ยงไฮ้เป็นระบบเส้นทางเรือข้ามฟากแม่น้ำหวงผู่นครเซี่ยงไฮ้ ก่อนยุคทศวรรษ ค.ศ. 1970 บริการเรือข้ามฟากเป็นหนทางเดียวในการข้ามแม่น้ำหวงผู่ ต่อมาในยุคทศวรรษ ค.ศ. 1980 เรือข้ามฟากนครเซี่ยงไฮ้ได้กลายเป็นบริการเรือข้ามฟากที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุดในโลก และในยุคทศวรรษ ค.ศ. 1990 เมื่อมีการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำและอุโมงค์ลอดใต้แม่น้ำหวงผู่ ผู้โดยสารที่ใช้บริการเรือข้ามฟากมีปริมาณลดลงอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันเรือข้ามฟากนครเซี่ยงไฮ้ มีจำนวน 18 เส้นทาง และดำเนินการโดยรัฐวิสาหกิจบริษัทเรือข้ามฟากนครเซี่ยงไฮ้

รูปที่ 9 เรือข้ามฟากนครเซี่ยงไฮ้

2.2 จุดเชื่อมต่อโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะ (Interchange)

สถานีศูนย์กลางการเชื่อมต่อขนาดใหญ่ประกอบด้วย People's Square, South Railway Station, Indoor Stadium, ซินจวง (Xinzhuang), จงซานปาร์ค (Zhongshan Park), Century Avenue, และ เซาท์ซีจางโร้ด (South Xizang Road)

รูปที่ 10 สถานีรถไฟใต้ดิน People's Square

รูปที่ 11 สถานีรถไฟใต้ดิน South Railway

รูปที่ 12 สถานีรถไฟใต้ดิน Indoor Stadium

รูปที่ 13 สถานีรถไฟใต้ดินซินจวง (Xinzhuan)

รูปที่ 14 สถานีรถไฟใต้ดินจงซานปาร์ค (Zhongshan Park)

รูปที่ 15 สถานีรถไฟใต้ดิน Century Avenue

รูปที่ 16 สถานีรถไฟใต้ดินเซ้าท์ซีจั่งโรัด (South Xizang Road)

รูปที่ 17 ห้องโถงขายตั๋วสถานีรถไฟใต้ดินท่าอากาศยานหงเจียว (Hongqiao)

3. รูปแบบการให้บริการ

3.1 ระบบตัวที่ใช้/ลักษณะของตัว (Technology)

ระบบตัวใช้บัตรอัจฉริยะไร้สัมผัส (Contactless Smart Card) เทคโนโลยีกำหนดอัตลักษณ์ด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (RFID Technology: ISO/IEC 14443 (Type A))

3.1.1 ตัวร่วม (Common Ticket)

บัตรเจียวทงซ่า (Shanghai Public Transportation Card หรือ SPTC) เป็นบัตรอัจฉริยะไร้สัมผัส (Contactless Smart Card) ที่ใช้เทคโนโลยีการกำหนดอัตลักษณ์ด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (RFID technology) ซึ่งสามารถใช้ในการเข้าถึงระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบและบริการที่เกี่ยวข้องภายในและโดยรอบนครเซี่ยงไฮ้ (เจียวทง แปลว่า การคมนาคม/ขนส่ง)

บัตรเจียวทงซ่า (SPTC) เป็นบัตรเติมเงินชนิดหนึ่ง ที่สามารถให้การเข้าถึงระบบรถโดยสารประจำทาง รถโดยสารประจำทางไฟฟ้า รถไฟใต้ดิน เรือข้ามฟาก รถแท็กซี่ ศูนย์ให้บริการนักท่องเที่ยว บริการที่จอดรถยนต์ สถานีเติมน้ำมัน ทางพิเศษ บริการรถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev) เชื่อมต่อท่าอากาศยานและบริการซ่อมรถยนต์ในนครเซี่ยงไฮ้

บัตรเจียวทงซ่า มีจำนวน 5 ประเภท ดังนี้

- 1) บัตรมาตรฐานทั่วไป
- 2) สินค้าที่ระลึก
- 3) บัตรขนาดเล็ก
- 4) บัตรส่วนตัว
- 5) นาฬิกา

ทั้งนี้ มีเพียงบัตร捷运ทางเข้ามาตรฐานธรรมดาที่เก็บ/คืนเงินมัดจำ (20 หยวน) ส่วนบัตรรูปแบบอื่น ๆ เก็บเงินมัดจำ (20 หยวน) แต่ไม่มีการจ่ายคืนเงินมัดจำ และขายในรูปแบบอื่น ๆ บัตรสามารถเติมเงินในจำนวนทวิคูณ 10 หยวน ตามร้านสะดวกซื้อบางแห่ง ธนาคารทั่วนครเซี่ยงไฮ้ และเคาน์เตอร์ให้บริการที่ทุกสถานีรถไฟใต้ดิน หรือเติมเงินในจำนวนทวิคูณ 50 หยวน ที่สถานีรถไฟใต้ดินท้องถิ่นหลายแห่ง (โดยเครื่องซึ่งทำได้เฉพาะบัตรขนาดมาตรฐาน ยกเว้นเฉพาะบางสถานีที่สามารถรับขนาดส่วนใหญ่ได้)

นอกจากนี้ ผู้ที่ใช้โทรศัพท์มือถือที่ใช้ระบบ Android ยังสามารถเติมเงินลงในบัตรได้ (เลขรหัสเริ่มด้วยอักษร U เท่านั้น) ใน Application捷运ทางเข้า (SPTC App.) ที่ใช้ระบบ NFC ถ้าผู้ใช้บริการบัตรขึ้นรถโดยสารประจำทาง เรือข้ามฟาก หรือรถไฟใต้ดิน โดยมีจำนวนเงินในบัตรไม่เพียงพอสำหรับค่าบริการดังกล่าว จะมีการยอมให้หักเงินเกิน (Overdraft) ถ้ายอดเงินคงเหลือ (ก่อนการหักเงินเกิน) เป็นจำนวนที่ไม่ติดลบ (Non-negative) และค่าโดยสารมีจำนวนต่ำกว่า 10 หยวน

รูปที่ 18 บัตร捷运ทางเข้า

บัตรส่วนตัว (Personalized) สามารถดำเนินการได้โดยไปขอออกบัตรที่ศูนย์บริการบัตรขนส่ง (Transportation Card Service Center)

การใช้บัตรเที่ยวทางเข้าในภาคขนส่งและนอกภาคขนส่ง ดังนี้

1) การขนส่งนักท่องเที่ยว (Tourism Transportation)

บัตรเที่ยวทางเข้าสามารถใช้ซื้อตั๋วรถโดยสารประจำทางสำหรับนักท่องเที่ยวบางเส้นทางในเมืองไปเกาะรอบนอก หรือไปเมืองใกล้เคียง ในมณฑลเจียงซู (Jiangsu) และเจ้อเจียง Zhejiang รวมถึงหนานจิง (Nanjing) ซูโจว (Suzhou) หยางโจว (Yangzhou) อู๋ซี (Wuxi) และหางโจว (Hangzhou)

2) รถแท็กซี่ (Taxi)

รถแท็กซี่ทุกคันในนครเซี่ยงไฮ้ (ยกเว้น รถแท็กซี่ที่ไม่ใช่ของ บริษัทดาซง (Dazhong) ที่วิ่งอยู่บนเกาะฉงหมิง (Chongming Island))

3) รถโดยสารประจำทาง

รถโดยสารประจำทางในนครเซี่ยงไฮ้กว่า 800 เส้นทาง

4) รถโดยสารประจำทางระยะทางไกล

5) รถไฟใต้ดิน (Subway)

รถไฟใต้ดินทุกเส้นทางในนครเซี่ยงไฮ้ สาย 1 สาย 2 สาย 3 สาย 4 สาย 5 สาย 6 สาย 8 และ สาย 9

6) รถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev)

ค่าโดยสารรถไฟพลังงานแม่เหล็ก (Maglev) เร็วที่วิ่งระหว่างท่าอากาศยานนานาชาติผู่ตง (Pudong International Airport) และสถานีหลงหยางโรด (Longyang Road) ของรถไฟใต้ดินสาย 2 สามารถชำระได้ด้วยบัตรเที่ยวทางเข้า (Shanghai Public Transportation Card: SPTC)

7) บริการเรือข้ามฟาก (Ferry)

เรือข้ามฟากของผู้ประกอบการดังนี้คือสายหยางฝู (Yangfu Line), สายลูจิ้น (Lujin Line), สายตงตง (Dongdong Line), Zhounan Line, Qiqin Line, Taigong Line, Nanlu Line, Jinding Line, Tangdong Line, Mindan Line, Xiening Line, Water Bus Line, Wusong Ferry Station

8) บริการรถบรรทุก (Truck)

บริษัทรถบรรทุก Dazhong, Qiangsheng, Nonggongshang

9) บริการที่จอดรถต่าง ๆ จำนวนมาก (Parking Lot)

10) บริการที่จอดรถที่ใช้เครื่องหยอดเหรียญ (Parking Meter)

ในนครเซี่ยงไฮ้ (เขต Xuhui, Jing'an, และ Huangpu) มีที่จอดรถกว่า 200 แห่งที่ใช้เครื่องเติมเงิน (Parking Meters) ซึ่งสามารถใช้บัตรเที่ยวทางเข้า (SPTC) ชำระค่าบริการได้

11) สถานีเติมน้ำมัน (Gas Station)

สามารถเติมน้ำมันรถและชำระเงินด้วยบัตรเที่ยวทางเข้า (SPTC) ได้ที่สถานีเติมน้ำมันกว่า 100 แห่งในเมือง

12) ทางพิเศษ (Toll Highway)

บัตรโดยสารเข้าสามารถใช้ได้กับอุปกรณ์กันทางเข้าทางพิเศษในโครงข่ายทางพิเศษในนครเซี่ยงไฮ้ทั้งหมด และอุปกรณ์กันทางเข้าสะพาน Donghai

13) บริการซ่อมรถ (Auto Repair)

สามารถนำรถยนต์ไปซ่อม ทำความสะอาด หรือติดตั้งอุปกรณ์ตกแต่งได้โดยใช้บัตรโดยสารเข้า (SPTC) ตามสาขาของบริษัทตกแต่งรถยนต์พิเศษ Beforly ที่ตั้งอยู่ในซานเหมิงเป็นหลัก

การใช้บัตรโดยสารเข้าที่เมืองอื่น ๆ

รถโดยสารประจำทางที่เมือง Changshu เมือง Wuxi และรถแท็กซี่บางคันในเมือง Wuxi รถโดยสารประจำทางเมือง Suzhou รถแท็กซี่บริษัท Dazhong เมือง Hangzhou รถโดยสารประจำทาง Fuyang เมือง Anhui รถแท็กซี่บริษัท Haibo เมือง Nanning มณฑล Guangxi

ทั้งนี้ นอกจากระบบขนส่งแล้ว บัตรขนส่งสาธารณะบางชนิดสามารถใช้ชำระค่าสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ น้ำ ไฟฟ้า และก๊าซหุงต้มอีกด้วย

3.2 การคิดอัตราค่าโดยสาร

ค่าโดยสารระบบขนส่งสาธารณะที่นครเซี่ยงไฮ้คิดตามระยะทาง (Distance based fares) หากต้องการได้รับส่วนลดค่าโดยสาร ผู้โดยสารจะต้องใช้บัตรโดยสารเข้า (Shanghai Public Transportation Card: SPTC) แทนการใช้ตั๋วเดินทางเที่ยวเดียว (Single-journey tickets)

3.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินงานระบบตั๋ว (Organization)

บริษัทบัตรขนส่งสาธารณะเซี่ยงไฮ้จำกัด (Shanghai Public Transport Card Co., Ltd.) เป็นบริษัทที่มีรูปแบบของระบบธุรกิจสมัยใหม่ (Modern Enterprise System) โดยบริษัท Shanghai Jiushi Company (บริษัท Jiushi เป็นบริษัทแม่ของบริษัทขนส่งสาธารณะหลายแห่งในนครเซี่ยงไฮ้ ซึ่งรวมถึงผู้ประกอบการบัตรโดยสารเข้า (Shanghai Public Transport Card: SPTC) บริษัทเดินรถไฟใต้ดินเซี่ยงไฮ้จำกัด (Shanghai Subway Operation Co., Ltd.) บริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมรถโดยสารประจำทางเซี่ยงไฮ้จำกัด (Shanghai Bus Industrial Group Co., Ltd.) บริษัทเรือข้ามฟากเซี่ยงไฮ้จำกัด (Shanghai Ferry Co., Ltd.) บริษัทกลุ่ม Johnson & Johnson แห่งเซี่ยงไฮ้จำกัด บริษัท เท็น ยูนิค คอมมอน (1999) 011 (Shanghai Johnson & Johnson Group Co., Ltd. 10 units common (1999) 011) ที่ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานบริหารจัดการอุตสาหกรรมและการพาณิชย์แห่งเทศบาลนครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Municipal Administration for Industry and Commerce) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม ค.ศ. 1999 ให้จัดตั้งวิสาหกิจร่วมหุ้น (Joint-stock enterprises) เพื่อดำเนินการ “โครงการบัตร” ขนส่งสาธารณะเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Public Transport "Card Project") อย่างเป็นทางการ โดยบริษัทมีความรับผิดชอบสำหรับการผลิตและขายบัตรขนส่งสาธารณะ รวมถึงการจัดทำระบบบัตรขนส่งสาธารณะ การบริหารจัดการรายได้กลาง (Central Settlement and Clearing) ด้วยเงินทุนจดทะเบียน 150 ล้านหยวน โดยบริษัทอยู่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการบริหารจัดการและกำกับระบบ (บอร์ด) ของทั้ง 5 บริษัทย่อยดังกล่าว